

KALASTUSALUEEN KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA

Suunnitelman malli

Päivitetty 14.12.2007

Aluksi

Tätä mallia on laajemmin selostettu Kalastusalue toiminnan käsikirjassa (Kalatalouden Keskusliitto N:o 156, 2006)

Käyttö- ja hoitosuunnittelussa on lisättävä avoimuutta, Suunnitelman uusimisen alkuvaiheessa kalastusalueen hallitus voisi nimetä eri intressitahojen edustajista koostuvan ryhmän, jonka tehtävänä olisi listata käyttö- ja hoitosuunnittelun tavoitteet sekä tunnistaa ongelmat ja mahdollisesti muutkin suunnittelussa huomioon otettavat seikat. Suunnittelun edetessä valmistumisvaiheeseen, kalastusalueen jäsenille ja muillekin tulisi pitää julkinen keskustelu- ja informaatiotilaisuus, jossa esitellään suunnitelman pääsuuntaviivat ja kuullaan ehdotuksia ja kommentteja suunnitelmaan liittyvistä tärkeistä periaatteellisista kysymyksistä.

Suunnittelu käynnistetään ongelmien ja suunnittelutarpeiden tunnistamisella ja sitten niille etsitään ratkaisut. Suunnitelmassa eritasoiset asiat voidaan koota erillisiin asiakirjoihin, jotka yhdessä muodostavat kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman. Tällaisia voivat olla perustieto-osa, yleissuunnitelma ja toimenpidesuunnitelmat sekä niiden osat (erillissuunnitelmat esim. rapu, vaelluskalat tai istutukset).

Käyttö- ja hoitosuunnitelmien laajempaa käyttöä helpottaa, jos niiden yleisrunko on yhdenmukainen, niin että samasta paikasta eri suunnitelmista löytää samaa asiakokonaisuutta käsittelevän tiedon. Esitetty malli ei suinkaan ole tyhjentävä, vaan jokainen alue tarkistaa ja täydentää sitä oman tarpeen mukaan.

Seuraavassa käyttö- ja hoitosuunnitelman sisällysluettelon keskeiset kohdat:

Sisällys

Kuvailulehti

Tiivistelmä

Aluksi

Suunnitelma-asiakirjat

Yleissuunnitelma

Toimenpidesuunnitelmat

Järvi A:n suunnittelualue

Järvi B:n suunnittelualue

Joki C:n suunnittelualue

jne.

Yhteenveto istutussuunnitelmista

Virta D:n taimenohjelma

Rannikon kuhaohjelma

Liitteet

Kirjallisuus

Sisällyksen kohdat tarkemmin.

Kuvailulehti

Alussa kaikissa suunnitelmissa on samanmuotoinen kuvailulehti, josta ilmenee kalastusalueesta seuraavanlaisia tietoja.

- nimi ja numero,
- kotipaikka,
- pinta-ala,
- sijainti,
- jäsenet (Jäsenyhteisöjen nimet ja ainakin osakaskuntien lukumäärä.),
- suunnittelualueet,
- viereiset kalastusalueet,
- käyttö- ja hoitosuunnitelman asiakirjat
- hyväksymismerkinnät
- voimassaoloaika
- muut suunnitelma-asiakirjat (Esim. erillinen perustieto-osa, ohjelmat, istutusyhteenvedo.),
- viereiset kalastusalueet
- liitteet,
- missä suunnitelma (suunnitelmat) on nähtävillä ja saatavilla,
- tekijä,
- valmistumis- tai julkaisuvuosi.

Tiivistelmä

Tähän kootaan vain toimintaympäristön (alueen) tärkeimpiä tekijöitä, joista aiheutuu suunnittelutarvetta sekä suunnitelman keskeisiä esityksiä. Tiivistelmä ei siis ole lyhennelmä koko suunnitelmasta.

Tiivistelmästä voidaan laatia erillinen painotuote ja/tai siirtää se internettiin nähtäväksi, jolloin se palvelee laajempaa tiedontarvetta.

Aluksi

Tähän kirjoitetaan lyhyt johdantoteksti, jossa mm. esitetään aikaisemmat suunnitelmat, suunnitelman uudistamistarve (esim. edellisen voimassaolo päättyy), tekijät ja heidän työpanoksensa, esitetään kiitokset suunnitelman tekemisen tukijoille jne.

Suunnitelma-asiakirjat

Luetellaan asiakirjat, joista suunnitelma koostuu. Liitetään myös viereisten kalastusalueiden kanssa laadittu yhteinen suunnitelma (esim. erillinen meritaimenohjelma) tai muu kalastusalueella hyväksytty ja kalastusaluetta koskeva suunnitelma (kuten esim. järvilohiohjelma).

Yleissuunnitelma

Yleissuunnitelmaan kootaan suunnittelun tavoitteet ja yleiset periaatteet, jotka koskevat koko kalastusaluetta, ja jotka ilmentävät kalastusalueen tahtoa tai ”ideaa”. Yleissuunnitelma on oma kokonaisuutensa. Siinä tuodaan esille kaikki, mikä koskee yhtäläisesti koko aluetta.

Yleissuunnitelman määräykset koskevat myös niitä alueita, joille ei laadita erillistä toimenpidesuunnitelmaa.

Yleissuunnitelmassa voidaan ottaa kantaa myös monentyyppiseen muuhunkin tärkeään asiaan, kuin mitä on kalastuslaki edellyttää (kalakannat ja niiden hoito, kalastaminen sekä luonnon arvojen

huomioon ottaminen). Tällaisia ovat esimerkiksi kaикentasoinen kehittämistyö, palvelutarjonta, konfliktien ennaltaehkäiseminen tai ratkaiseminen ja vesien taloudellinen hyödyntäminen.

Yleissuunnitelman osia ovat:

Kalastusalueen yleiskuvaus

Suunnitelman tekijän tulee analysoida ja tiivistää kalastusalueen erityispiirteet, selvittää lähtökohta tai tausta. Epäkohtia, ongelmia ja kalataloudellisia kehittämistarpeita voidaan tuoda esille, jos tähän ei täytetä omaa kohtaa samaan tapaan kuin toimenpideohjelmissa “ongelmat ja suunnittelutarpeet”. Perustiedot saadaan aikaisempien suunnitelmien perustieto-osista ja niitä varmasti tulee uudenkin suunnittelun myötä täydentää. Tässä kohta voidaan käsitellä esim. kalastukseen vaikuttavia tekijöitä, suunnitteilla olevia hankkeita, pääpiirteittään vesialueiden omistusta jne. Yleiskuva on se perusta, jolle suunnittelu rakennetaan. Tähän ei kannata kirjata sellaista tietoa, joka ei suoranaisesti tue suunnitelmaa, vaan se voidaan tarvittaessa tallentaa perustieto-osaan.

Kalastusalueen yleiset tavoitteet

Koskevat kaikkia kalastusalueen vesiä. Tällaisia voivat olla esim. suhtautuminen istutettaviin kalakantoihin, kalasairauksien leviämisen estäminen, rapu/täplärapu-kysymys, ammattikalastus/vapaa-ajankalastus, kalojen ja rapujen lisääntymisalueiden kunnostustarve, kalastuksen valvonnan järjestäminen ja vastaavanlaiset asiat jne.

Suunnittelualueet

Luetellaan ja esitellään karttoina. (Esim. Järvi A, Järvi B, Järvi C, jne., Virta D:n meritaimenohjelma, Rannikon kuhaohjelma.)

Suunnitteilla olevat hankkeet

Todetaan.

Talous

Kerrotaan miten suunnitelma rahoitetaan ja miten varat ohjataan niiden toteuttamiseen ja missä aikataulussa.

Suunnitelman voimassaolo

Esitetään suunnitelman voimassaolo (määrävuosiksi tai toistaiseksi) sekä mahdollisesti muiden osasuunnitelmien voimassaoloajat.

Toimenpidesuunnitelmat

Toimenpidesuunnitelmat ovat yksityiskohtaisia ja ne laaditaan kalastusalueen sisällä suunnittelualueittain (järvi, järvirypäs, joki yms.). Kalastusalue päättää ja rajaa suunnittelualueet. Toimenpidesuunnitelmissa mennään toimenpiteiden tasolle.

Joissain tapauksissa toimenpidesuunnitelma voi kohdistua esimerkiksi johonkin vaelluskalalajiin, Usein suunnittelutarve on naapurikalastusalueiden kanssa yhteinen. Myös kalatalousviranomaisen voi olla aloitteellinen ja kehottaa useampaa kalastusaluetta yhteiseen suunnitteluun.

Toimenpidesuunnitelmissa eri vesiä koskevat asiat käsitellään saman kaavan mukaisesti. Sen pääosat ovat:

Järvi A:n suunnittelualue

Suunnittelualan kuvaus

Keskeisiltä osiltaan kuvataan suunnitteluveden nykytilaa ja esitetään perustiedot (pinta-ala, keskisyvyys, saarisuus jne.), lyhyt sanallinen luonnehdinta veden laadusta, kalastosta, kalastuspaineesta, jne., vesien omistus, järven kalataloudellinen merkitys (ammattikalastus, matkailukalastus, kalanviljely, jne.), kalastusta haittaavat tekijät (säännöstely, liikarehevyys, jne.), velvoitteet, suojelualueet jne. Kuvaukseen liitetään kaikki oleelliset muutkin seikat. Edellä esitetty on vain esimerkki. Kuvauksen sisältö ja laajuus on suunnitelman tekijän vapaasti valittavissa.

Ongelmat ja suunnittelutarpeet

Tunnistetaan alueen A ongelmat ja suunnittelutarpeet. (Huom. kukin kalastusalue kirjaa omat ongelmansa ja suunnittelutarpeensa siinä järjestyksessä kuin katsoo tarpeelliseksi.)

Tavoitteet

Kerrotaan mihin alueella A pyritään. (Huom. kukin kalastusalue kirjaa omat tavoitteensa siinä järjestyksessä kuin katsoo tarpeelliseksi.)

Toimenpiteet

Kuvataan, miten tavoitteisiin päästään, miten ongelmat poistetaan, mitä tehdään ja mitä päätöksiä tarvitaan. Tämän lisäksi esitetään myös muita keskeisiä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen kalastusalueen yleistavoitteiden saavuttamiseksi, kalastuksen kehittämiseksi, palvelujen parantamiseksi, kalastusrauhan säilyttämiseksi, taloudelliseksi hyödyntämiseksi ja luonnonarvojen varjelemiseksi, jne.

Seuranta

Tässä seurannalla tarkoitetaan suunnitelman toteutumisen tarkastelua siitä, miten tehdyt toimenpiteet ovat onnistuneet.

Mahdollisuuksien mukaan kullekin esitetylle toimenpiteelle esitetään, miten sen toteuttamista seurataan. Jos se ei ole mahdollista, se todetaan perusteluin.

Seurannan tuloksista laaditaan vuosittain raportti, joka julkaistaan ainakin toimintakertomuksessa sille varatussa paikassa.

Suunnitelmaseurannan lisäksi kalastusalue voi ylläpitää kalaston seuranta perinteisin keinoin; kirjanpitokalastuksin, kalastustiedusteluin ja koekalastuksin tai toimeenpanna muuta seuranta. Tällainen seuranta liittyy enemmänkin perustietojen hankkimiseen ja täydentämiseen.

Järvi B:n suunnittelualue

Järvi C:n suunnittelualue

Joki C:n suunnittelualue

jne.

Virta D:n meritaimenohjelma

Rannikon kuhaohjelma

Yhteenveto istutussuunnitelmista

jne.

Liitteet

Tarvittaessa sopimuksia, asiantuntijalausuntoja ym.

Kirjallisuus

Tarvittaessa kirjallisuusviitteet.